

Нещеретний Б.С.

студент 4 курсу, групи ТУР 2019-1, кафедри Туризму та готельного господарства, Харківський національний університет міського господарства ім. О.М.Бекетова

Покоłodна М.М.

науковий керівник, к. геогр. н., доцент, доцент кафедри Туризму та готельного господарства, Харківський національний університет міського господарства ім. О.М.Бекетова

КРУЇЗНИЙ ТУРИЗМ – СУЧАСНИЙ ТРЕНД СВІТОВОГО ТУРИСТИЧНОГО РИНКУ

Популярність круїзів як виду відпочинку зростає з кожним роком: все більше туристів віддають перевагу цим гігантським плавучим містам, а не традиційним готельним комплексам.

Круїзний туризм є одним з найпопулярніших і швидкозростаючих, інвестиційно привабливих сегментів міжнародного туристичного ринку.

Круїз – незвичайний, цікавий та дуже приємний формат відпочинку. Навіть якщо ви побували в багатьох країнах і вас важко здивувати, у круїзі вам гарантовано нові враження.

Круїз являє собою туристську поїздку на борту спеціального пасажирського судна. Спочатку під круїзом розуміли морську подорож на одному і тому ж судні за замкнутим маршрутом із зупинками в портах, які представляють інтерес, іноді з короткочасними радіальними екскурсіями у внутрішні райони. Пізніше до категорії круїзів стали відносити і подорожі по річках. Відповідно на сьогодні, під круїзом слід розуміти подорож на водних видах транспорту, що включає берегові екскурсії, огляд визначних пам'яток портових міст, а також різноманітні розваги на борту морських і річкових лайнерів [1].

Важливою особливістю круїзних турів є організація розваг на борту. На круїзних кораблях працюють різні клуби, запрошуються актори для виступів, проводяться шоу, діють гральні клуби і казино. Як правило, круїзний тур організований по системі "все включено", це розповсюджується на харчування, користування спортивними залами і інвентарем, розважальну програму. Однією з переваг круїзних турів є їх безвізовість. Пасажири можуть знаходитися в портах і здійснювати екскурсії протягом 48-72 годин без візи. Найбільший недолік круїзів - їх досить висока ціна. Але останнім часом з'явилися бюджетні круїзні компанії.

На сьогодні круїзи - один з найбільш швидкозростаючих секторів туристичного ринку. Зростає круїзний флот, удосконалюються конструкції пасажирських судів, підвищується їхня комфортабельність, розробляються нові маршрути.

Круїзний туризм поділяється на морські та річкові круїзи.

Морський круїз - подорож зазвичай по замкнутому колу з радіальними поїздками з портів у внутрішні райони країн.

Морські круїзи бувають різної тривалості, найчастіше зустрічаються круїзи тривалістю від 7 до 15 днів. Морські круїзи не мають обмеженої географії, зокрема подорожі морськими видами транспорту можливі по всьому світу.

В даний час у світі налічується понад 150 морських круїзних компаній, що дислокуються у різних державах. З кожним роком кількість цих компаній збільшується, оскільки це дуже популярний та прибутковий вид туризму. Нині відбувається як кількісне зростання туристів у цій галузі, а й якісний, оскільки морський транспорт постійно вдосконалюється.

Круїзи по внутрішнім водним артеріям (річках, озерах, каналах) прийнято називати річковими круїзами. Подорожі по річках і озерах найбільш розвинені в державах, багатих судноплавними річками. Річкові круїзи можуть проводитися в одному напрямку або мати кільцевий маршрут. Річкові круїзні маршрути в залежності від умов перевезень, їх тривалості і протяжності, якості

надаваних послуг поділяються на транспортні, туристичні, екскурсійно-прогулянкові. Транспортні маршрути забезпечують транспортне сполучення між окремими населеними пунктами і працюють, як правило, за заздалегідь опублікованим розкладом. Річкові судна, які експлуатуються на транспортних маршрутах, здійснюють транзитні (протяжністю понад 400 км), місцеві (довжиною менше 400 км), приміські та внутрішньоміські перевезення туристів. До транспортних маршрутів відносяться також переправні і поромні лінії. Туристські перевезення організуються за традиційним і спеціальними маршрутами тривалістю більше 24 годин. Екскурсійно-прогулянкові маршрути являють собою перевезення екскурсантів тривалістю менше 24 годин, як правило, це внутрішньоміські і приміські річкові маршрути [2].

Інша типологія заснована на продажах, маркетингу та умовах роботи круїзів:

- Круїзи масового ринку. Саме вони мтановлять 65 % усіх круїзів . Ці круїзи дуже популярні в Карибському морі, Азіатсько-Тихоокеанському регіоні та Південно-Східній Азії. У таких круїзах проживання та інші послуги можна порівняти з зірковим готелем. Як правило, ці круїзи характеризуються двома складовими: оборотність та короткочасний маршрут.

- Преміум круїзи. Круїзи преміум-класу - це другий за величиною сегмент круїзної індустрії, на який припадає лише 40 відсотків усіх круїзних доходів. Тривалість круїзу варіюється від одного тижня до трьох місяців.

Через це вони відомі як висококласні круїзи.

- Розкішні круїзи. Вони займають мізерну частку круїзного ринку. Це високоякісними продукти та послуги, які орієнтований на далекі маршрути за екзотичними напрямками. Ці круїзи розраховані на елітний сегмент споживачів. Тривалість маршруту може становити від 6 до 12 місяців. Незважаючи на високі ціни, ці круїзи користуються значною популярністю у заможних споживачів третього віку та молодят.

- Спеціальні круїзи. Ці круїзи відправляються для задоволення потреб конкретних сегментів пасажирів, наприклад як наречені, представники

ЛГБТ, бажаючих спостерігати за китами, займатися океанографією, практикувати підводне плавання з аквалангом [3].

Зростання цінової доступності круїзного туризму – одна з причин стрибка його популярності, сучасні пасажери круїзів в середньому не такі заможні, як їхні попередники з 80-х років минулого століття. 7 днів - саме таку тривалість круїзу обирає 40% пасажирів, це дані Міжнародної асоціації круїзних ліній (CLIA). Круїзи від 3 до 6 днів користуються меншою популярністю - їх обирає 27% туристів. 11% подорожуючих готові провести на лайнері буквально кілька днів, трохи більше – 15% – згодні затриматись на 8–13 днів. Двотижневі круїзи вибирають 4% пасажирів, а подорожувати таким способом ще довше готові лише 3% туристів. На туристів вікової категорії 50+ припадає більше половини всіх пасажирів, туристів віком від 70 років та старших на круїзних лайнерах – 14%. У світових масштабах цьому тренду є пояснення. За оцінкою американських експертів, людині похилого віку проживання в приватному будинку для літніх людей обійдеться приблизно в ту ж суму, що і проживання на круїзному лайнері.

За географією круїзної діяльності виділяються наступні найбільш розвинені туристські круїзні регіони світу:

- Карибський басейн (Мексиканська затока, Карибське море і Панамський канал). Головною перевагою Карибського басейну є те, що круїзи можна проводити цілий рік. Тривалість круїзних маршрутів коливається від 3 днів до 2 тижнів, маршрути класифікуються по наступних напрямках: Західні Каріби, Східні Каріби, Південні Каріби;

- басейн Середземного моря (Найстаріший круїзний район світу - круїзні маршрути охоплюють відразу декілька європейських країн - Іспанія, Франція, Італія, Греція - і країн Північної Африки - Марокко, Туніс, Єгипет.),

- круїзи навколо Скандинавії з заходом у глибокі норвезькі фіорди,
- круїзи навколо Європи з відвідуванням столичних міст;
- круїзи по Балтійському морю;

- тривалі круїзи з Північної Америки навколо мису Доброї Надії в Індійський океан і далі в Південно-Східну Азію і Австралію;
- круїзи в Океанії та Австралії;
- льодові круїзи - круїзні маршрути до берегів Антарктиди і до Північного полюса. Круїзи здійснюються цілий рік: влітку маршрути пролягають до Арктики, взимку основний напрям - Антарктида.

Круїзний туризм як сучасний тренд ринку міжнародного туризму установився через те, що він поєднує в собі практично декілька його різновидів - рекреаційний, спортивний, лікувально-оздоровчий, пізнавальний, конгресний, пригодницький, пошуковий та інші, має різні варіанти сервісу, тривалості, географії проходження та цінових пропозицій.

Список використаних джерел

1. Студопедія: круїзний туризм [Електронний ресурс]. – Режим доступу: URL: https://studopedia.com.ua/1_123555_kruizniy-turizm.html
2. Все про туризм: туристична бібліотека [Електронний ресурс]. – Режим доступу: URL: <https://infotour.in.ua/babkin12.htm>
3. News7day's: круїзний туризм у світі: [Електронний ресурс]. – Режим доступу: URL: <https://anonssmi.ru/kruiznyj-turizm-v-mire/>